

Social- og Integrationsministeriet
Ydelseskontoret
JKR/JVI/MAW/TSH/EPI/SSA
J. nr. 2012-0002311

9. februar 2012

Høringsnotat om lovforslag vedr. Udbetaling Danmark

Indledning

Dette høringsnotat vedrører

- Forslag til L 86, lov om sagsbehandling og administration i Udbetaling Danmark (Udbetaling Danmark-loven) og
- Forslag til L 87, lov om ændring af forskellige love som følge af etableringen af Udbetaling Danmark og om ophævelse af lov om ændring af regler for statens udbetaling af refusion af kommunernes udgifter i henhold til den sociale pensions- og bistandslovgivning m.v. (Fordeling af myndighedsansvaret mellem kommunerne og Udbetaling Danmark m.v.)

Lovforslagene og nærværende høringsnotat skal ses i sammenhæng med Lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark, som blev vedtaget i december 2010 af et flertal bestående af VK-regeringen, Dansk Folkeparti og Liberal Alliance.

L 86 og L 89 bygger således på blandt andet på aftalen af 25. maj 2010 mellem VK-regeringen og Dansk Folkeparti om genopretning af dansk økonomi og aftalen af 12. juni 2010 mellem VK-regeringen og KL om kommunernes økonomi for 2011.

Lovforslagene har været sendt i ekstern høring fra den 15. november 2011 til den 12. december 2011.

Forslaget har været sendt i høring hos Adoption og Samfund, Adoptionsnævnet, Advokatrådet, Akademikernes Centralorganisation, Ankestyrelsen, Arbejdsbevægelsens Erhvervsråd, ATP, BDO Kommunernes Revision, Beskæftigelsesanknævnet, Boligselskabernes Landsforening, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Centralorganisationernes Fællesudvalg, Danmarks Lejerforeninger, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Datatilsynet, Det Centrale Handicapråd, Ejendomsforeningen Danmark, Finansrådet, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Finanstilsynet, Foreningen af Danske Skatteankenævn, Foreningen Nydancker, Foreningen af Socialchefer i Danmark, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Forsikring og Pension, FTF, Huslejenævns- og Beboerklagenævnsforeningen, Institut for Menneskerettigheder, KL, Kommunale Tjenestemænd og Over-

enskomstansatte, Kommunernes Revision, Kristelig Arbejdsgiverforening, Kristelig Fagforening, Landsforeningen Ældre Sagen, Landsorganisationen i Danmark, Ledernes Hovedorganisation, Lejernes Landsorganisation i Danmark, LAP, LEV, Rigsrevisionen, Rådet for Socialt Udsatte, SAND, Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger, Statsforvaltningsdirektørerne, Ungdomsboligrådet, Ældreboligrådet og Ældremobiliseringen.

Der er modtaget hørings svar fra:

Adoptionsnævnet, Advokatrådet, Ankestyrelsen, Arbejdsmarkedsstyrelsen, Akademikernes Centralorganisation, ATP, Borgerservice Danmark, BDO Kommunernes revision, Danske Regioner, DH (Danske Handicaporganisationer), Datatilsynet, Forsikring og Pension, FTF, Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte, KL, KOS, Centralorganisationernes Fællesudvalg, HK Kommunal, Ringkøbing-Skjern Kommune, LAP Landsforeningen af nuværende og tidligere psykiatribrugere), Ledernes Hovedorganisation, Rigsrevisionen, Rådet for Socialt Udsatte, SAND (De hjemløses Landsorganisation), Statsforvaltningsdirektørerne, Ældremobiliseringen og Ældresagen.

HK Kommunal, Borgerservice Danmark, og Ringkøbing-Skjern Kommune har fremsendt hørings svar uden at være på listen over høringsparter. Disse hørings svar samt hørings svar, der er indsendt efter høringsfristen, er alle blevet gennemgået og indgår også i dette høringsnotat.

De modtagne hørings svar vedlægges som bilag.

Bemærkningerne fra **Ankestyrelsen, Datatilsynet, HK Kommunal, SAND** og **Ældresagen** har givet anledning til præciseringer i lovforslagets bemærkninger. Bemærkningerne fra **Ankestyrelsen, Borgerservice Danmark, Datatilsynet, KL, Rigsrevisionen, Rådet for Socialt Udsatte** og **Ældresagen** har givet anledning til ændringer i lovteksten.

Høringsnotatet er opdelt i følgende temaer:

A) Resumé og kommentarer vedrørende forslag til L 86, lov om sagsbehandling og administration i Udbetaling Danmark (Udbetaling Danmark-loven)

1. Økonomiske forhold - business casen m.v.....	3
1.1. Beregninger og business case.....	3
1.2. Påvirkning af kommunernes likviditet.....	5
1.3. Budgettering af ydelsesområderne.....	5
1.4. Regnskabsmæssig revision i Udbetaling Danmark.....	5
1.5. Øvrige bemærkninger vedrørende økonomiske forhold.....	7
2. Borgernes muligheder for at få ansigt-til-ansigt hjælp m.v.	7
2.1. Hjælp til ikke-digitalt parate borgere og borgere med særlige behov.....	7
2.2. Helhedsorienteret vejledning.....	11
3. Socialt bedrageri.....	12
4. Tjenestemændenes ansættelse.....	14

5. Udveksling af oplysninger – retssikkerhed og persondataloven.....	15
5.1. Overordnede bemærkninger til Udbetaling Danmark-loven.....	15
5.2. Detaljeret gennemgang af Datatilsynets høringssvar til Udbetaling Danmark loven)	18
6. Mere ensartet sagsbehandling	23

B) Resumé og kommentarer vedrørende forslag til L 87, lov om ændring af forskellige love som følge af etableringen af Udbetaling Danmark og om ophævelse af lov om ændring af regler for statens udbetaling af refusion af kommunernes udgifter i henhold til den sociale pensions- og bistandslovgivning m.v. (Fordeling af myndighedsansvaret mellem kommunerne og Udbetaling Danmark m.v.)

7. Spørgsmål til hensigtsmæssigt opgavesplit	24
7.1. Borgerens oplysningspligt til to myndigheder.....	24
7.2. Social pension	
7.2. Boligstøtte.....	25
8. Træk i pension for kommunale serviceydelser - frivillige administrations-	25
aftaler.....	26
9. Klagestruktur m.v.....	26
10. Detaljeret gennemgang af Datatilsynets høringssvar til ændring af ydelseslo-	27
vene.....	27
11. Diverse.....	30
11.1. Børnetilskud.....	30
11.2. Barseldagpenge.....	30
11.3. Tidspunkt for overgang af pension og boligstøtte.....	30
11.4. Opbevaring af arkivalier.....	30
11.5. Evaluering	31

A) Resumé og kommentarer vedrørende forslag til L 86, lov om sagsbehandling og administration i Udbetaling Danmark (Udbetaling Danmark-loven)

1. Økonomiske forhold - business casen m.v.

1.1. Beregninger og business case

Borgerservice Danmark, HK Kommunal, Ringkøbing-Skjern Kommune og DH har sat spørgsmålstegn ved, om de forventede effektiviseringsgevinster på 300 mio. kr. holder. **Borgerservice Danmark** påpeger på baggrund af beregninger i Sorø Kommune og visse andre kommuner, at kommunerne allerede har været gennem store effektiviseringer siden Deloitte's analyser. Business casen overvurderer derfor effektiviseringspotentialet. Den "årsværkspris", der er lagt til grund for beregningen af de kommunale administrationsbidrag til ATP, er ifølge **Ringkøbing-Skjern Kommunes** høringssvar for høj.

KL har anført, at det er aftalt, at kommunerne fremover vil få gevinsterne som følge af stordriftsfordele, dvs. gevinster gennem digitaliseringer og regelforenklinger. Det er af **KL** desuden bemærket, at det ikke er korrekt, når casens forudsætninger baserer sig på en implicit forventning om, at der vil være 500 årsværk til at hjælpe borgere med særlige behov i borgerservicecentrene. Efter **KL's** opfattelse vil det rigtige tal være 140 årsværk.

Kommentar:

Der er enighed mellem KL, ATP og de statslige repræsentanter om, at de forventede gevinster af effektiviseringerne kan give besparelser på op mod 300 mio. kr. årligt til administrationen, sådan som det er anført i lovforslaget.

For at teste business casen gennemførte KL mod slutningen af 2010 en bred undersøgelse af ressourcerne i sagsbehandlingen på de områder, der skal overgå til Udbetaling Danmark. Undersøgelsen viste, at kommunernes personaleforbrug på det tidspunkt svarede til det samme som business casen, og undersøgelsen gav ikke anledning til ønsker om omberegning af business casen. KL's test af business casen viste således ikke, at kommunerne generelt skulle have nedbragt personaleforbruget gennem effektiviseringer efter 2008/2009. Der skete dog en korrektion af antallet af årsværk i forbindelse med beslutningen om, at hele familieområdet skulle overgå til Udbetaling Danmark, hvor nye skøn for årsværksforbruget på familieområdet blev indarbejdet i casen.

Personaleomkostningerne er foreløbigt i lovforslaget og andre steder opgjort på grundlag af samme forudsætninger, som da man flyttede skatteforvaltningerne fra kommunerne til staten. Når kommunernes administrationsbidrag for 2013 skal fastlægges, vil de faktiske lønninger til de op mod 1.000 ansatte, der forventes overført til Udbetaling Danmark, indgå sammen med et overhead hos ATP. Det administrationsbidrag, der er anvendt i business casens foreløbige beregninger, vil efterfølgende blive omberegnet, så det kommer til at svare til de faktiske forhold for Udbetaling Danmark.

Det fremgår af aftalen mellem VK-regeringen og KL om kommunernes økonomi for 2011, at gevinsten ved at overføre en række opgaver til Udbetaling Danmark forventes at udgøre 300 mio. kr. årligt. Hertil kommer en endnu ikke opgjort besparelse ved, at én samlet instans kan opnå mere gunstige kontrakter på de relevante it-fagsystemer. Der skal senere tages stilling til, om de gevinster, der senere vil kunne opnås i regi af Udbetaling Danmark som led i regelforenklinger og digitaliseringer, skal indgå i DUT eller for eksempel skal indgå i gensidighedsaftalen.

I business casens personalenormering på cirka 2.000 årsværk blev lagt til grund, at cirka 500 årsværk skulle blive i kommunerne til forskellige opgaver, der bliver i kommunerne. I disse 500 årsværk indgik også 150 årsværk som udtryk for, at kommunerne skal dække et større behov i relation til svage borgeres behov for hjælp i forhold til Udbetaling Danmark.

Der er foretaget rettelser i afsnit 3 til lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser som konsekvens heraf.

1.2. Påvirkning af kommunernes likviditet

KL forventer en drøftelse af konsekvenserne af bortfaldet af forskudsvis refusioner. **Borgerservice Danmark** påpeger, at kommunerne vil få en negativ likviditetsvirkning ved afskaffelsen af de forskudsvis refusioner.

Kommentar:

Som et væsentligt element i moderniseringen af den offentlige forvaltning er det besluttet at give Udbetaling Danmark adgang til at trække de penge, der skal bruges til udbetalingerne af ydelser og tilskud direkte hos staten, dvs. SKB/OBS. Det betyder, at kommunerne ikke længere skal udbetale de ydelser, der overgår til Udbetaling Danmark, og at kommunerne heller ikke får pengene ind som forskud på deres bankkonti. Alt andet lige vil kommunerne derfor have lavere gennemsnitlig likviditet i løbet af året.

Princippet bag refusionsordningen er, at kommunerne får udbetalt den forskudsvis refusion, de har bedt om, præcis dagen før borgerne har krav på for eksempel pensioner. Der findes andre udbetalingsregler for de andre ordninger, men pensionerne er de mest relevante i forhold til likviditetsspørgsmålet.

Likviditetsspørgsmålet skyldes en tidligere lovændring. I 1999 ændredes reglerne om pensioners udbetalinger, således at disse skulle udbetales bagud for nye pensionister. Før da blev pensionen udbetalt forud. Man ændrede ikke samtidig tidspunktet for forskudsvis udbetaling af refusion. En hvis likviditetsfordel vil derfor være mulig fra 1999 og frem, indtil alle daværende pensionister er borte. Denne likviditetsfordel kan fås ved at indtægtsføre refusionerne forskudt – dvs. periodisere mellem likviditetsregnskabet (bankbogen) og det egentlige regnskab. Men når der ikke er flere forudbetalte pensionister - eller der er et ubetydeligt antal - vil der ikke være grundlag for at opretholde likviditetsfordele af betydning.

For kommunerne har det således været teknisk muligt at "låne" en del af statens pensionsudbetaling i 30 bankdage, fordi de bagudbetalte pensioner udbetales ultimo i stedet for primo. Principielt bemærkes det, at indførelsen af bagudbetalte pensioner i 1999 ikke havde til formål at yde kommunerne et fast lån på 10-12 mia. kr. svarende til den aktuelle statslige andel af de månedlige pensionsudbetalinger.

Det er noteret, at KL ønsker at drøfte ovenstående spørgsmål i forbindelse med forhandlingerne om kommunernes økonomi for 2013.

1.3. Budgettering af ydelsesområderne

Borgerservice Danmark har noteret, at kommunerne og staten fortsat har det egentlige budgetansvar for de ydelser, der skal udbetales. Imidlertid er det ikke klart for foreningen, hvilket grundlag myndighederne vil have for at løfte dette

ansvar, når de nuværende systemer lukkes og overføres til Udbetaling Danmark sammen med medarbejderne.

Kommentar:

Kommunernes administrative arbejde med budgetter, regnskaber og revision vil blive mindre med etableringen af Udbetaling Danmark, når princippet om forskudsvis refusioner ophæves, og en stor del af de udbetalte ydelser og tilskud går uden om kommunernes økonomisystemer.

Af hensyn til sikker drift er der valgt en model, hvor der sker så få ændringer som muligt i forbindelse med opstarten af Udbetaling Danmark. Det betyder, at de bogførings- og udbetalingsoplysninger, som kendes i kommunerne i dag, også vil blive stillet til rådighed for kommunerne, efter at Udbetaling Danmark er gået i drift.

1.4. Regnskabsmæssig revision i Udbetaling Danmark

BDO Kommunerevision efterlyser mere detaljerede informationer om de krav, der skal gælde for budgetter, regnskaber m.v. i Udbetaling Danmark samt vilkår for valg af revisor. Det ønskes afklaret, hvilken revisor der skal revidere indsatsen overfor socialt bedrageri, og om kommunernes revision skal revidere kommunernes administrationsbidrag.

Rigsrevisionen har i høringssvaret henstillet, at det udsendte lovforslags § 21, stk. 1, ændres, således at ledelsesberetningen ikke undtages fra revisionen.

Kommentar:

Lovforslaget er ændret, således at Udbetaling Danmarks revisor også skal revidere ledelsesberetningen. Der henvises til bemærkningerne til § 21.

Årsregnskabet og ledelsesberetningen vil således begge blive revideret af Udbetaling Danmarks revision og underlagt krav om ”god offentlig revisionskik”.

Det fremgår af lovforslaget, at social- og integrationsministeren bemyndiges til at fastsætte regler for aflæggelse af regnskabet samt det overordnede omfang af revisionen for Udbetaling Danmark. Udgangspunktet for disse regler vil være den gældende årsregnskabslov (regnskabsklasse C) og regnskabs- og refusionsbekendtgørelsen for kommunerne m.v., jf. bekendtgørelse nr. 858 af 2. juni 2010 om statsrefusion, regnskabsaflæggelse m.v., ligesom krav til revisionen og revisionspåtegningen vil tage udgangspunkt i eller henvide til erklæringsbekendtgørelsen og relevante danske revisionsstandarder.

Dette betyder, at Udbetaling Danmark vil blive omfattet af tilsvarende regler og standarder, som hvis Udbetaling Danmark var en kommune.

Det er bestyrelsen for Udbetaling Danmark, der vælger revisor. Bestyrelsens valg forudsættes at ske på vilkår, der opfylder de til enhver tid gældende regler, herunder reglerne om udbud.

Det er blevet præciseret i bemærkningerne til forslag til lov om Udbetaling Danmark, at den kommunale revision skal revidere kommunens indsats mod socialt bedrageri på Udbetaling Danmarks sagområde i det omfang, sagsoplysningen hører under kommunens ansvarsområde, dvs. når kommunen efter anmodning fra Udbetaling Danmark oplyser en sag for Udbetaling Danmark. Den kommunale revision skal ligeledes påse, om kommunerne videresender nødvendige oplysninger, der kan have betydning for Udbetaling Danmarks kontrol af sager.

1.5. Øvrige bemærkninger vedrørende økonomiske forhold

KL mener, at der skal afsættes midler til konkurrence-udsættelse af it.

KL ønsker, at kommunerne får oplyst budgetårets administrationsbidrag den 1. august året før og ikke den 1. september, som det er foreslået i lovforslaget.

Ældresagen mener, at ATP og finansielle institutioner, hvor ATP har dominerende indflydelse, ikke bør kunne låne penge til Udbetaling Danmark.

Borgerservice Danmark mener, det er betænkeligt, at der kan opkræves ekstraordinære bidrag fra kommunerne.

Kommentar:

Der er i lovforslaget taget højde for, at Udbetaling Danmark skal kunne finansiere omkostninger til konkurrence-udsættelse på it-området m.v. Herudover har Udbetaling Danmark andre lånemuligheder til rådighed i overensstemmelse med bestemmelserne i lovforslaget.

Det vil være den samlede bestyrelse for Udbetaling Danmark – og ikke ATP – der har bemyndigelsen til at optage lån, og som bestemmer hvilken finansiel institution, der optages lån hos. Bestyrelsen har ansvaret for at optage det lån, der henset til behovet for låneoptagelse, risici m.v. vurderes bedst at kunne tilgodese Udbetaling Danmarks eventuelle lånebehov. Det giver den fornødne sikkerhed for, at der ikke sker konkurrenceforvridning m.v.

Muligheden for at opkræve ekstraordinære administrationsbidrag fra kommunerne (og staten) tænkes kun anvendt i helt særlige situationer. ATP leverer bistand på omkostningsdækket basis og skal have dækket alle omkostninger, der er forbundet med opgaveløsningen.

Tidspunktet for, hvornår kommunerne skal have oplysninger om budgetårets administrationsbidrag, er blevet ændret til 1. august. Der henvises til bemærkningerne til § 23.

2. Borgernes muligheder for at få ansigt-til-ansigt hjælp m.v.

2.1. Hjælp til ikke-digitalt parate borgere og borgere med særlige behov

Organisationer m.v., der varetager borgernes interesser: **Ældremobiliseringen, Ældresagen, SAND (De hjemløses Landsorganisation), LAP (Landsforenin-**

gen af nuværende og tidligere psykiatribrugere), Rådet for Socialt Udsatte og DH, er primært bekymrede for, at der vil være svage borgere, som ikke kan benytte sig af digitale løsninger. Organisationerne ønsker derfor, at der bliver adgang til ansigt-til-ansigt kontakt i borgerservicecentre for *alle* borgere, der selv vurderer, at de har behov for bistand. Der ønskes tilstrækkelige ressourcer og kompetencer til at varetage vejledningsopgaven i borgerservicecentre.

FTF mener, at borgerne fortsat bør kunne gå direkte i dialog om deres sag, herunder at man skal kunne klage over afgørelser uanset it-kompetencer.

Borgerservice Danmark mener, at bestemmelsen om hjælp til borgere med særlige behov er for bred, og at det er et problem, hvis der er notatpligt i forbindelse med vejledning af borgerne.

KL gør opmærksom på, at der kun er 140 årsværk tilbage til vejledning af borgere med særlige behov i borgerservicecentre.

SAND mener, at Udbetaling Danmark er et fornuftigt forslag set ud fra et større samfundsmæssigt perspektiv, men understreger, at der bør tages hensyn til udsatte borgere. **SAND** mener, at det er et problem, at alle borgere ikke kan få en NEM-konto. Endvidere foreslår **SAND**, at adgangen til den påtænkte Kvik-linje til Udbetaling Danmark for kommunale medarbejdere udvides til også at omfatte udvalgte NGO'er. Herudover ønsker organisationen, at der oprettes en uafhængig enhed, der kan hjælpe borgere med vejledning og klager som i Sverige.

Rådet for Socialt Udsatte og Ældresagen ønsker, at der bliver taget hensyn til borgere med særlige behov i forbindelse med fremtidig digitalisering – i modsat fald vil frivillige skulle varetage opgaven.

Ældremobiliseringen er meget positive over for de muligheder, der er ved brug af digitale løsninger, men mener, at borgeren altid skal kunne få en papirblanket til ansøgninger, hvis de beder om det.

Ældresagen lægger vægt på, at de fremtidige digitale selvbetjeningsløsninger bliver bedre, end de er i dag. Der bør sættes midler af til borgere, der ikke kan betjene sig selv digitalt, til undervisning i brug af internettet m.v. Ifølge foreningen er det desuden en svaghed, at borgerne skal møde op i borgerservicecentret for at få hjælp til digital selvbetjening.

DH lægger vægt på, at Udbetaling Danmarks blanketter og adgang til informationer følger de gældende tilgængelighedskrav. It-løsninger bør afprøves af mennesker med handicap inden idriftsættelse. **DH** foreslår, at det skal anføres i ansøgningsskemaet, hvis en borger har fået praktisk bistand til at udfylde en ansøgning.

Statsforvaltningsdirektørerne synes, det er positivt, at der i loven videreføres en hjemmel til, at social- og integrationsministeren kan indføre regler om, at der kan sendes afgørelser uden personlig underskrift, og at Udbetaling Danmark kan stille krav om digital kommunikation med borgerne. Statsforvaltningerne ønsker

en tilsvarende lovhjemmel for de øvrige myndigheder, der varetager sagsbehandlingsopgaver inden for de pågældende sagsområder, herunder de sociale nævn og beskæftigelsesankenævnene i statsforvaltningerne.

Kommentar:

Lovforslagene indeholder mulighed for, at social- og integrationsministeren kan fastsætte regler om digital kommunikation mellem borgeren og henholdsvis Udbetaling Danmark og Pensionsstyrelsen. Der vil først blive indført regler om obligatorisk digital kommunikation på længere sigt i henhold til den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi.

Som led i udmøntningen af den seneste fællesoffentlige digitaliseringsstrategi forventes der fremsat et selvstændigt lovforslag om overgang til obligatorisk digitale ansøgninger for borgere i lov om Det Centrale Personregister, dagtilbudsloven, lov om folkeskolen og sundhedsloven. Der forventes desuden fremsat et forslag til lov om offentlig digital post, hvor det foreslås, at alle der kan, skal modtage post fra det offentlige via det offentlige digitale postsystem fra november 2014. Der vil i den forbindelse blive taget hensyn til borgere, der ikke har mulighed for at tilegne sig de fornødne it-kompetencer.

Forslaget til lov Udbetaling Danmark tager ligeledes højde for, at nogle borgere skal have hjælp til at blive digitalt parate eller har andre særlige behov, der nødvendiggør en mere personlig ansigt-til-ansigt-bruger-betjening.

Borgere, der kontakter kommunen telefonisk for at få hjælp til at indgive ansøgninger digitalt m.v., og som vurderes at være it-parate, kan henvises til telefonisk hjælp og vejledning i Udbetaling Danmark.

Borgere, der ikke får den nødvendige hjælp via telefonisk support, har mulighed for at møde op og få hjælp i borgerservicecentret eller andre steder i kommunen, der yder hjælp til digital selvbetjening, for eksempel på bibliotekerne.

Kommunerne skal herudover give borgere med særlige behov, der har behov for yderligere bistand til kontakt med Udbetaling Danmark, en mere omfattende personlig bistand, således at borgeren kan medvirke ved behandling af sin sag hos Udbetaling Danmark. Kommunen skal herudover hjælpe denne gruppe med at udfylde og indgive ansøgninger til Udbetaling Danmark og i øvrigt varetage kontakten til Udbetaling Danmark på borgerens vegne, hvis det er behov for det.

Det vil bero på en konkret vurdering, hvilken hjælp den enkelte borger har brug for til at indgive ansøgninger til Udbetaling Danmark digitalt, eller om borgeren vurderes at have et særligt behov, der betyder, at kommunen skal give yderligere hjælp i forbindelse med kontakt til Udbetaling Danmark.

I vurderingen skal der foretages en helhedsvurdering af den enkelte borger, hvor der tages hensyn til faktorer som psykiske eller fysiske handicap, manglende sprogkunderskaber, alder, erfaringer med digitale medier, svære sociale problemer mv. Der kan i den forbindelse lægges vægt på borgerens beskrivelse af sine egne

evner og muligheder for at anvende it-værktøjer og eventuelle problemer med at søge om hjælp i Udbetaling Danmark, ligesom den kommunale medarbejder ud fra en helhedsvurdering af borgeren må bedømme, hvilken hjælp borgeren eventuelt kan have brug for fra sag til sag. Borgerens egen beskrivelse af behovet for at modtage bistand til at indgive ansøgninger digitalt eller til en mere omfattende bistand til kontakt med Udbetaling Danmark skal tillægges en betydelig vægt i kommunens vurdering af, hvilken praktisk hjælp borgeren skal modtage.

Der er ved fordeling af ressourcer taget højde for, at kommunerne beholder medarbejdere til at kunne give borgerne den fornødne bistand til digital selvbetjening og til at kunne hjælpe borgere med særlige behov. Der henvises i øvrigt til afsnit 1.1. i høringsnotatet om antal årsværk til borgerbetjening af borgere med særlige behov. Herudover vil borgerne som tidligere nævnt kunne få hjælp på biblioteket eller af kommunernes netværk af Digitale Ambassadører, som er specielt uddannet til digital medbetjening, og som kan guide borgerne igennem en ansøgning trin for trin. Endelig vil borgerne kunne benytte sig af andre tilbud for eksempel fra den frivillige sektor, der udgør et supplement til den hjælp, som tilbydes i kommunerne.

For at sikre, at borgere, der ikke er trygge ved at kontakte offentlige myndigheder, også kan få den fornødne hjælp, arbejdes der på at give en række brugerorganisationer adgang til den såkaldte Kvik-linje og "hurtig-spor" til Udbetaling Danmark, som kommunerne får adgang til, og hvorigennem kommunen kan få de nødvendige oplysninger til brug for behandlingen af en sag, status på igangværende sager hos Udbetaling Danmark, rådgivning og vejledning om sagen m.v.

Der er i satspuljeaftalen for 2012 blevet afsat 20 mio. kroner over de næste tre år med særligt fokus på styrkelse af it-kompetencer hos ældre. Indsatsen har til formål at gøre ældre med begrænsede eller ingen it-forudsætninger bedre i stand til at håndtere de stigende krav om digital kommunikation med offentlige myndigheder, bl.a. NemId og Udbetaling Danmark. Herudover er der afsat i alt 8 mio. kr. til at styrke udsatte borgeres it-kompetencer.

Det forudsættes, at udviklingen af digitale selvbetjeningsløsninger tager højde for, at myndighederne fortsat kan leve op til de forvaltningsretlige og øvrige lovgivningsmæssige krav, der stilles til offentlig forvaltning. For eksempel skal borgeren fortsat kunne lade sig repræsentere af andre, når de som led i en sag kommunikerer med Udbetaling Danmark. Der vil i 2012 blive udviklet en fællesoffentlig partsrepræsentationsløsning i Nem-login. Løsningen vil give mulighed for, at borgeren kan overdrage partsrepræsentations-kompetence til familie, venner og lignende. Løsningen forventes færdigudviklet ultimo 2012 og vil herefter skulle implementeres decentralt i relevante selvbetjeningsløsninger.

Herudover vil ministeren kunne fastsætte regler om, at visse grupper af borgere undtages fra eventuelle krav om obligatorisk digital kommunikation.

Selvbetjeningsløsninger i Udbetaling Danmark skal leve op til internationale retningslinjer for tilgængelige hjemmesider. Der arbejdes på at inddrage DH i test af digitale selvbetjeningsløsninger i Udbetaling Danmark.

Jyske Bank, som er ATP's bankforbindelse, har givet tilsagn om, at alle borgere, der søger om ydelser i Udbetaling Danmark, som udgangspunkt kan få oprettet en konto, som kan anvendes som borgerens Nem-Konto.

Der er generelt i projektet stor fokus på, at udsatte borgere skal have den hjælp og vejledning, de har brug for. Det vil også afspejle sig i den oplæring, som medarbejderne i Udbetaling Danmark modtager.

2.2. Helhedsorienteret vejledning

DH er bekymrede for, at borgerne falder mellem to stole og ønsker fælles retningslinjer for, hvornår der er brug for helhedsorienteret vejledning. De ansatte i Udbetaling Danmark bør være gearret til at håndtere kompliceret rådgivning.

Statsforvaltningsdirektørerne peger på, at det er vanskeligt at skelne mellem generel og konkret vejledning, og at der kan opstå tvivl om, i hvilket regi en klage skal behandles.

HK Kommunal mener, at det er et problem, at Udbetaling Danmark ikke kan give borgeren helhedsorienteret vejledning, og er bekymrede for, om kommunerne har fået tilført nok ressourcer til opgaven.

Kommentar:

Det vil være kommunen, der fortsat har forpligtelse til at give borgeren generel og helhedsorienteret vejledning i kommunerne om alle muligheder for at få hjælp efter den sociale lovgivning på samme niveau som i dag i forhold til ydelser, der fremover administreres af Udbetaling Danmark. Det vil sikre, at borgeren fortsat får mulighed for at få en helhedsorienteret vejledning i forhold til sin situation. Da helhedsorienteret vejledning forudsætter kendskab til hele det sociale- og beskæftigelsesmæssige område, vurderes det at være mest hensigtsmæssigt, at denne opgave varetages af kommunen.

Spørgsmålet om, hvorvidt borgeren har fået tilstrækkelig vejledning og hjælp til at søge om ydelser hos Udbetaling Danmark, vil kunne indgå i klageinstansens, dvs. Ankestyrelsens behandling af en materiel afgørelse, der er truffet af Udbetaling Danmark. En borger, der ikke har fået den fornødne hjælp i kommunen, kan således efter omstændighederne blive stillet, som om borgeren fra begyndelsen havde modtaget korrekt vejledning og bistand i kommunen, for eksempel ved at modtage hjælp med tilbagevirkende kraft. Det svarer til den praksis, der gælder i dag i forhold til vejledning. Hvilken klageinstans, der skal behandle en klage, afhænger af, hvilken ydelse borgeren har eller burde have fået vejledning om i kommunen. Hvis borgeren mener at være berettiget til en ydelse, som Udbetaling Danmark er myndighedsansvarlig for, vil det være Ankestyrelsen, der er klageinstans. Det vil ligeledes være Ankestyrelsen, der er klageinstans for eventuel forkert vejledning og rådgivning, som borgeren måtte have modtaget fra Udbetaling

Danmark. Myndighederne har pligt til at vejlede borgeren om, hvem der er rette klageinstans.

Der er i forbindelse med fordeling af ressourcer mellem kommunerne og Udbetaling Danmark taget højde for, at kommunerne beholder ansvaret for den helhedsorienterede vejledning. Der henvises til bemærkninger til afsnit 1.1.

3. Socialt bedrageri

KL ønsker mere frie rammer til, at kommunerne kan foretage helhedsorienteret kontrol, og ønsker, at kommunerne skal kunne skrive en indstilling til Udbetaling Danmark om, hvordan sager om tilbagebetaling på grund af snyd skal afgøres.

HK Kommunal finder det uklart hvordan og hvem, der skal kontrollere borgere, som modtager ydelser, og hvordan kommunerne skal håndtere henvendelser fra borgere om snyd.

Borgerservice Danmark anbefaler, at hele kontrolopgaven vedrørende ydelser på Udbetaling Danmarks sagsområde bliver placeret i kommunerne. Der peges på, at mange af de sager, der behandles i kommunernes kontrolgrupper, ikke er tilbagebetalingssager, men sager der afsluttes ved, at borgeren frivilligt aftaler, at en ydelse skal stoppes fremadrettet. Det sker normalt i sager, hvor der ikke er beviser, som er stærke nok til at køre en tilbagebetalingssag. Borgerservice Danmark er herudover bekymret for, om opgaven om socialt bedrageri bliver prioriteret tilstrækkeligt højt i Udbetaling Danmark. Det anføres, at kommunerne fremover bliver forpligtet til at oplyse sagerne uden prioritering eller efter en prioritering, som ikke indeholder det væsentlige lokalkendskab.

Rådet for Socialt Udsatte er imod det store kontrolapparat mod snyd.

Statsforvaltningsdirektørerne mener, at sager om ”friplads i daginstitution” og andre ydelser, hvor det også skal vurderes, om man er enlig, ikke bør deles mellem to myndigheder.

Kommentar:

Regeringen tager skarp afstand fra socialt bedrageri og ønsker at give indsatsen et løft. Regeringen ønsker derfor at give myndighederne bedre værktøjer i indsatsen mod socialt bedrageri.

Det fremtidige kontrolarbejde vil skulle ske i et meget tæt samarbejde mellem kommunerne og Udbetaling Danmark.

Det er et grundlæggende princip, at med ansvaret for et myndighedsområde følger også ansvaret for at foretage kontrol, herunder for at træffe afgørelser om tilbagebetaling på grund af svig. Det er derfor mest hensigtsmæssigt, at Udbetaling Danmark som ansvarlig myndighed på de overførte sagsområder også træffer de endelige afgørelser i sager om tilbagebetaling på grund af svig, da afgørelser om tilbagebetaling har tæt tilknytning til den indledende sagsbehandling, særligt vejledningen af borgeren, som kan være afgørende for, om myndigheden

senere kan påvise, om borgeren har vidst, at en ydelse blev modtaget uberettiget. Desuden vil Udbetaling Danmark i mange tilfælde skulle træffe afgørelser om den fremadrettede udbetaling af ydelser, i det omfang ydelsen skal sættes ned som følge af sagen om socialt bedrageri.

Fordelingen af myndighedsområder mellem kommunerne og Udbetaling Danmark bør ikke fravige det overordnede princip om, at afgørelseskompetencen i forhold til de ydelser, som Udbetaling Danmark skal overtage, overflyttes samlet.

Kommunerne skal også fremover bidrage til oplysningen af sager på Udbetaling Danmarks myndighedsområde, og på den måde inddrages med deres ekspertise og lokalkendskab.

Udbetaling Danmark får flere muligheder for at foretage samkøring af registre, og kan dermed udsøge sager, hvor der er anledning til at undre sig og foretage yderligere undersøgelser. Det er et af de værktøjer, som kommunerne selv har påpeget vil løfte indsatsen mod socialt bedrageri.

Herudover får Udbetaling Danmark og kommunen en gensidig underrettningspligt om forhold, der kan give anledning til at oprette en kontrolsag. Det betyder også, at Udbetaling Danmark og kommunerne har pligt til at videresende nødvendige oplysninger fra anonyme anmeldelser om snyd, hvis oplysninger er nødvendige for afgørelser hos den anden myndighed.

I de sager, hvor kommunerne skal bidrage til oplysningen af kontrolsager på Udbetaling Danmarks sagsområde, vil kommunerne få de samme beføjelser til at oplyse Udbetaling Danmarks sag, som hvis sagen havde hørt under kommunen. Det betyder for eksempel, at kommunen kan indkalde borgeren til en samtale og kan bevare den tætte kontakt og dialog med borgeren.

Kommunerne får også mulighed for at undersøge sager samlet, hvis en borger formodes at snyde med ydelser fra både en kommune og Udbetaling Danmark, for eksempel om ret til friplads i dagsinstitution og børnetilskud.

Kommunerne har fortsat pligt til at foretage kontrol i sager, der forbliver i kommunerne, for eksempel om kontanthjælp og tilskud efter dagtilbudsloven. Der er taget højde for dette ved fordelingen af ressourcer mellem kommunerne og Udbetaling Danmark, ligesom der er taget højde for, at kommunerne beholder yderligere årsværk til kontrolopgaven i forhold til Udbetaling Danmarks sager. Der henvises til afsnit 1.1. i dette notat.

Det vil altid være Udbetaling Danmark, der har myndighedsansvaret for alle afgørelser i forhold til de ydelsesområder, der overføres. En indstilling fra en kommune om, hvordan Udbetaling Danmark bør afgøre en sag om socialt bedrageri, vil ikke være juridisk bindende for Udbetaling Danmark. Det findes derfor ikke hensigtsmæssigt, at kommunen får pligt til systematisk at sende indstillinger til Udbetaling Danmark om en afgørelse i sager, hvor Udbetaling Danmark skal træffe afgørelse. Der er dog intet til hinder for, at kommunen i forbindelse med

videregivelse af oplysninger, der er nødvendige for Udbetalings Danmarks sag, kan redegøre for sin opfattelse af sagen på Udbetaling Danmarks område. Kommunen skal i den forbindelse være opmærksom på, at oplysningen kan være omfattet af retten til aktindsigt.

Der er på baggrund af høringssvarene foretaget en række ændringer i lovforslaget, der medfører, at kommunerne får større frihedsgrader til selv at tilrettelægge sagsoplysningen i de kontrolsager, hvor kommunen skal bidrage til oplysningen på Udbetaling Danmarks sagsområde.

I det videre arbejde vil der blive taget højde for, at kommunernes indsats fortsat er synlig, således at det lokale ejerskab til kontrolopgaven bevares. Kommunerne vil også gennem flertallet i bestyrelsen for Udbetaling Danmark kunne bestemme, hvordan indsatsen mod socialt bedrageri og samarbejdet med kommunerne skal prioriteres i Udbetaling Danmark.

4. Tjenestemændenes ansættelse

Centralorganisationernes Fællesudvalg (CFU) og KOS har kvitteret for, at det i lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark foreslås præciseret, at tjenestemænd, der frivilligt lader sig overføre, får de samme særlige vilkår i samme omfang, som tjenestemænd, der ikke overføres frivilligt.

CFU, HK Kommunal, KOS og KTO stiller sig uforstående overfor den konstruktion i "etableringsloven", hvorefter kommunale tjenestemænd overføres til ansættelse i staten, hvorfra de udlånes til ATP. Det anføres, at det havde været muligt at forpligte de pågældende tjenestemænd til at lade sig udlåne til ATP fra en fortsat kommunal ansættelse.

CFU finder det endvidere hensigtsmæssigt og mere korrekt, at det fremgår af loven, at tjenestemændene overføres til ansættelse i Social- og Integrationsministeriet, og ikke blot til "staten".

AC henviser til høringssvarene fra **CFU** og **KTO**, ligesom **FTF** henviser til **KTO**s høringssvar.

Herudover anfører **HK Kommunal**, at lovforslaget ikke nærmere beskriver håndteringen af personale, og ønsker oplyst, om de kommunale tjenestemænds overførsel til statslig ansættelse sker med henblik på en udvidelse af tjenestemændenes ansættelsesområde. Endelig ønsker **HK Kommunal** at få oplyst, hvorledes overførslen af personalesager tænkes realiseret.

Kommentar:

Konstruktionen, hvorefter kommunale tjenestemænd overføres til ansættelse i staten og efterfølgende udlånes til ATP, er valgt af flere grunde.

Tjenestemændene vil blive ansat i Social- og Integrationsministeriet med tilhørende institutioner med pligt til at lade sig udlåne til ATP.

De udbetalingsopgaver, som tjenestemændene helt eller overvejende er beskæftiget med, bliver overført ved lov fra kommunerne til Udbetaling Danmark. Det anses derfor for mest naturligt, at tjenestemændene følger med opgaverne fra kommunerne. Det har været vurderingen, at staten bedst vil kunne påtage sig den risiko, der er forbundet ved, at ATP eksempelvis ikke længere vil gøre brug af en udlånt tjenestemand, for eksempel i forhold til genplacering. Med denne løsning risikerer kommunerne ikke med kort varsel at skulle finde beskæftigelse til et antal tjenestemænd, der ikke længere vil skulle være udlånt til ATP.

Det er også vurderet at være mere hensigtsmæssigt, at ATP i forhold til indgåelse og administration af udlånsaftalen kun har én kontraktspart; staten. Det vil være upraktisk og omkostningstungt for ATP at skulle indgå og administrere aftaler med en lang række forskellige kommuner om udlån af tjenestemænd. Det skal i den forbindelse bemærkes, at kommunernes administrationsbidrag blandt andet fastsættes på baggrund af de omkostninger, som ATP har til administration af de kommunale ydelser, herunder omkostninger til personale.

Som det fremgår af bemærkningerne til lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark, vil der i forbindelse med kommunernes overdragelse af medarbejdere til ATP, jf. lov om virksomhedsoverdragelse, samtidigt skulle overføres en række oplysninger om den enkelte medarbejder til blandt andet indplacering af anciennitet m.v. Disse overførsler af oplysninger, herunder overførsel af oplysninger om tjenestemænd, vil ske i overensstemmelse med persondatalovens og forvaltningslovens regler.

5. Udveksling af oplysninger – retssikkerhed og persondataloven

5.1. Overordnede bemærkninger til Udbetaling Danmark-loven

Advokatrådet ønsker, at borgeren bliver hørt hver gang, der sker udveksling af oplysninger uden samtykke fra borgeren.

LAP ønsker, at borgeren altid skal informeres ved udveksling af oplysninger mellem kommunen og Udbetaling Danmark.

Borgerservice Danmark mener, at der ikke skal gives samtykke til udveksling af oplysninger mellem kommunen og Udbetaling Danmark i forbindelse med vejledning af borgeren i borgerservicecentret.

Ældresagen mener ikke, at oplysninger bør sendes videre pr. automatik, men efter en konkret vurdering. Hvis en oplysning sendes til den forkerte myndighed, skal der ske videresendelse til den rette myndighed.

Statsforvaltningsdirektørerne mener, at forslagene til udveksling af oplysninger uden samtykke fra borgeren er for vidtgående.

Datatilsynet har sendt to hørings svar – ét vedr. forslag til L 86, lov om Udbetaling Danmark (Udbetaling Danmark-loven) og ét vedr. forslag til L 87, lov om ændring af forskellige love som følge af etableringen af Udbetaling Danmark og om ophævelse af lov om ændring af regler for statens udbetaling af refusion af

kommunernes udgifter i henhold til den sociale pensions- og bistandslovgivning m.v. (Fordeling af myndighedsansvaret mellem kommunerne og Udbetaling Danmark m.v.).

I høringsvaret til forslag til L 86, lov om sagsbehandling og administration i Udbetaling Danmark (Udbetaling Danmark-loven) finder Datatilsynet det uhenigtsmæssigt og betænkeligt, at de foreslåede bestemmelser om udveksling af oplysninger mellem kommunerne og Udbetaling Danmark er så vidtgående, at forslaget giver anledning til principielle overvejelser om berettigelsen af persondatalovens § 8, stk. 3, og mener, at spørgsmålet bør drøftes med Justitsministeriet.

Datatilsynet henstiller endvidere til, at der i lovforslaget foretages en vurdering af de påtænkte hjemler i forhold til persondatalovens §§ 6-8 og databeskyttelsesdirektivets artikler 7 og 8. Herudover anbefaler Datatilsynet, at forholdet til forvaltningslovens § 29 beskrives.

Datatilsynet påpeger, at forslaget til § 8 skal indeholde et nødvendighedskriterium og ønsker oplyst, om kommunerne og Udbetaling Danmark efter bestemmelsen får direkte adgang til hinandens it-systemer. Datatilsynet ønsker desuden oplyst, hvorfor der foreslås en udvidet adgang for dataudveksling mellem kommuner og Udbetaling Danmark i forhold til ydelsesmodtageres ægtefæller, samlevere og husstandsmedlemmer.

Der henvises til afsnit 5.2. og afsnit 10 i dette notat, der indeholder en mere detaljeret gennemgang af Datatilsynets bemærkninger til henholdsvis forslag til L 86 lov om sagsbehandling og administration i Udbetaling Danmark (Udbetaling Danmark-loven) og L 87, forslag til lov om ændring af forskellige love som følge af etableringen af Udbetaling Danmark og om ophævelse af lov om ændring af regler for statens udbetaling af refusion af kommunernes udgifter i henhold til den sociale pensions- og bistandslovgivning m.v. (Fordeling af myndighedsansvaret mellem kommunerne og Udbetaling Danmark m.v.), herunder en gennemgang af, hvordan der er taget højde for bemærkningerne i lovforslagene.

Det bemærkes, at forslag til L 86, lov om Udbetaling Danmark er sendt til Datatilsynet igen den 2. februar 2012.

Kommentar:

Myndigheder, der udfører opgave inden for det sociale område, er omfattet af persondatalovens § 8, stk. 3, der regulerer sociale myndigheders videregivelse af oplysninger. Bestemmelsen giver en øget retsbeskyttelse ved videregivelse af oplysninger fra sociale myndigheder, end når der sker videregivelse af oplysninger fra andre forvaltninger eller myndigheder, der ikke er omfattet af bestemmelsen.

Det er vurderet, at Udbetaling Danmark varetager opgaver inden for det sociale område og dermed er omfattet af persondataloven § 8, stk. 3. På denne måde vil videregivelse af oplysninger om rent private forhold fra Udbetaling Danmark ske under de samme betingelser, som videregivelse af oplysninger om rent private forhold fra kommunernes socialforvaltninger. Denne særlige beskyttelse medfø-

rer imidlertid også, at det fremover bliver sværere for kommunerne og Udbetaling Danmark at få adgang til oplysninger til brug for behandlingen af en sag på det sociale- og beskæftigelsesmæssige område, når sagsområder bliver delt mellem de to myndigheder. Det skyldes, at mange af de oplysninger, der skal indgå i sagerne i dag, alle er samlet i samme forvaltning i kommunen, og at der dermed ikke sker videregivelse af oplysninger om rent private forhold i henhold til persondatalovens § 8, stk. 3, men alene efter de øvrige bestemmelser i persondataloven.

Der er derfor foreslået en række bestemmelser i lovforslaget, som medfører, at der i nogle tilfælde vil ske en fravigelse af persondatalovens § 8, stk. 3, men ikke af de øvrige bestemmelser i persondataloven. De foreslåede bestemmelser sikrer, at kommuner og Udbetaling Danmark fremover kan udveksle de nødvendige oplysninger for at kunne udøve deres myndighedsopgaver, herunder at der kan ske den fornødne indsats mod og samarbejde om kontrol af sager om tilbagebetaling af ydelser, som borgeren kan have modtaget med urette og mod bedre vidende.

Udveksling af oplysninger mellem en kommune og Udbetaling Danmark efter de foreslåede bestemmelser vil i alle tilfælde kun ske, når det er nødvendigt for administration af lovgivning på de to myndigheders ansvarsområder ud fra de kriterier for ret til ydelser, der fremgår af lovgivningen. Udveksling af oplysninger mellem en kommune og Udbetaling Danmark til brug for varetagelsen af myndighedsopgaver, sker således i alle tilfælde for at kunne fastslå et retskrav efter lovgivningen, og skal i alle tilfælde ske inden for rammerne af EU's persondatadirektiv og reglerne i persondataloven i øvrigt – også i de tilfælde, hvor persondatalovens § 8, stk. 3, fraviges. Der vil således ikke frit kunne udveksles oplysninger mellem en kommune og Udbetaling Danmark.

Den enkelte kommune og Udbetaling Danmark skal ved hver enkelt databehandling overholde de grundlæggende betingelser for behandling af personoplysninger i persondatalovens kapitel 4 om saglighed og proportionalitet samt de øvrige bestemmelser om behandling af personoplysninger i for eksempel persondatalovens §§ 6-8. Herudover vil kommunerne og Udbetaling Danmark også skulle overholde persondatalovens kapitel 8-10, der indeholder bestemmelser om registrerede rettigheder over for de dataansvarlige myndigheder, som behandler oplysninger om vedkommende. Det drejer sig blandt andet om reglerne om den dataansvarliges oplysningspligt over for den registrerede, den registreredes ret til indsigt i oplysninger, der databehandles om vedkommende m.v. Udbetaling Danmark og kommunen vil således, afhængig af hvem der er dataansvarlig, i overensstemmelse med persondatalovens regler som udgangspunkt skulle informere borgeren om, at der konkret er sket en udveksling af oplysninger i de tilfælde, hvor der kan ske udveksling af oplysninger uden samtykke.

Kommunen og Udbetaling Danmark vil herudover skulle overholde de til enhver tid gældende regler om datasikkerhed.

De foreslåede bestemmelser fraviger ikke samtykkekravet i ansøgningssager i forvaltningslovens § 29 og § 11 a, stk. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Forslagene medfører ikke en generel fravigelse af persondatalovens § 8, stk. 3. De foreslåede bestemmelser vil alene medføre en fravigelse af persondatalovens § 8, stk. 3, når en kommune og Udbetaling Danmark udveksler oplysninger til brug for administration af den sociale- og beskæftigelsesmæssige lovgivning.

Spørgsmålet er blevet drøftet med Justitsministeriet, der er enig i, at der bør kunne ske en fravigelse af persondatalovens § 8, stk. 3, som følge af etableringen af Udbetaling Danmark, men at retsbeskyttelsen i § 8, stk. 3, ikke generelt bør opheves.

Der er på baggrund af Datatilsynets hørings svar foretaget en række præciseringer i lovforslaget og i lovforslaget bemærkninger. Disse præciseringer tydeliggør, at Udbetaling Danmark og kommunerne i alle tilfælde kun kan udveksle oplysninger inden for rammerne af persondataloven og EU's persondatadirektiv.

I forbindelse med vejledning af borgeren kan kommunen og Udbetaling Danmark alene udveksle oplysninger i overensstemmelse med persondatalovens regler, herunder persondatalovens § 8, stk. 3.

5.2. Detaljeret gennemgang af Datatilsynets hørings svar til Udbetaling Danmark-loven

5.2.1. Det skal indledningsvist bemærkes, at det fremsatte lovforslag er blevet ændret. Således er der indsat et nyt afsnit 2.7.2.3. om terminaladgang til registre med nødvendige oplysninger og byttet om på indholdet i afsnit 2.9. og 2.10. Herudover er der sket ændringer i lovteksten, således at § 10 i det fremsatte lovforslag svarer til høringsudgavens § 10, stk. 1, og § 11 svarer til § 10, stk. 2. § 11, stk. 1, i høringsudgaven er blevet indarbejdet i §§ 9-11. § 11, stk. 2, i høringsudgaven er udgået. Når der i det følgende henvises til lovforslaget i kommentaren henvises der til afsnittet i det fremsatte lovforslag.

I afsnit 1.2. i høringsvaret henstiller Datatilsynet til, at Social- og Integrationsministeriet vurderer de påtænkte hjemler om videregivelse af oplysninger i forhold til reglerne i persondatalovens §§ 6-8. Herudover påpeger Datatilsynet, at der altid gælder et nødvendighedskrav i forhold til udveksling af oplysninger.

Kommentar:

Det er flere steder præciseret i lovforslaget, at udveksling af oplysninger mellem en kommune og Udbetaling Danmark skal ske inden for rammerne af EU's persondatadirektiv og reglerne i persondataloven i øvrigt, som led i myndighedsudøvelse med henblik på at kunne fastsætte et retskrav. Det gælder alle de videregivelser, der skal ske efter forslagene til de nye bestemmelser.

Lovforslaget er blevet gennemgået, således at det er anført de relevante steder, at det altid vil være en forudsætning, at kommunen og Udbetaling Danmark overholder kravet om nødvendighed. Lovteksten til § 9 er blevet præciseret, så det fremgår, at oplysningen kun skal videregives, hvis oplysningerne "er nødvendigt" for den modtagende myndigheds kontrol af, om en borger har modtaget kontante ydelser eller økonomiske tilskud med urette og mod bedre vidende. Det fremgår ligeledes af de specielle bemærkninger til forlaget til § 9, at det alene er nødvendige oplysninger, der kan videregives til brug for kontrol.

Der henvises til afsnit 2.7.2., 2.8.1.2., 2.8.2.2., 2.9. og 2.10. i lovforslaget samt bemærkningerne i lovforslaget til §§ 6-11.

5.2.2. I afsnit 1.3. i høringssvaret redegør Datatilsynet for de gældende regler om datasikkerhed m.v. og bemærker, at den tekniske adgang til borgerrelaterede oplysninger bør vurderes konkret for hver enkelt medarbejder, og at det bør tilstræbes, at den tekniske adgang til navnlig følsomme personoplysninger begrænses mest muligt.

Kommentar:

Det vil være en forudsætning, at kommunerne og Udbetaling Danmark overholder kravet om uddannelse og datasikkerhed til enhver tid. Det fremgår nu af lovforslagets bemærkninger. Der henvises til lovforslagets afsnit 2.9.

5.2.3. Datatilsynet anbefaler i høringssvarets afsnit 2, at det beskrives i bemærkningerne, hvordan og med hvilken hjemmel videregivelse af oplysninger skal ske i forbindelse med vejledning af borgeren i borgerservicecentrene.

Kommentar:

Det fremgår af lovforslagets afsnit 2.4.2., at videregivelse i forbindelse med vejledning skal ske i overensstemmelse med persondatalovens regler, det vil sige som udgangspunkt efter forudgående samtykke fra borgeren, hvis der er tale om personfølsomme oplysninger.

5.2.4. Datatilsynet anfører i høringssvarets afsnit 3.1.3., at det bør afgrænses nærmere, i hvilke situationer det konkret er nødvendigt at udveksle oplysninger mellem kommunerne og Udbetaling Danmark.

Kommentar:

Det fremgår af de enkelte ydelseslove, enten direkte eller indirekte, hvilke oplysninger, der er nødvendige at udveksle og hvornår. De foreslåede bestemmelser i lovforslaget vurderes således at være tilstrækkeligt præcise. Der er i anden lovgivning fastsat lignende bestemmelser.

Hvis der udarbejdes et mere detaljeret regelgrundlag for udveksling af oplysninger, vil konsekvensen være, at der hver gang, der foretages en regelændring af den sociale- og beskæftigelsesmæssige lovgivning, samtidigt skal tages stilling til mulighederne for at udveksle oplysninger mellem kommunerne og Udbetaling Danmark. Der henvises til afsnit 2.10. i lovforslagets almindelige be-

mærkninger.

Der er herudover indsat flere eksempler på udveksling af oplysninger efter § 6 og § 7 i de specielle bemærkninger til bestemmelserne, således at der gives mere præcis indikation af hvilke oplysninger, der skal udveksles.

5.2.5. Datatilsynet anfører i høringssvarets afsnit 3.2. om bemærkningerne til § 8, at de går ud fra, at de almindelige bemærkninger i afsnit 2.8.1.2. handler om forslaget til § 8 og påpeger, at der mangler et nødvendighedskriterium i bestemmelsen. Ud fra denne betragtning mener Datatilsynet, at det derfor er særdeles tvivlsomt, om bestemmelsen lever op til EU's persondatadirektiv.

Datatilsynet påpeger, at det er uklart med hvilket formål den i lovforslagets § 8 og i bemærkningerne til bestemmelsen omtalte "adgang" til oplysningerne gives, herunder om adgangen gives med det formål at gennemføre konkret eller generel kontrol, herunder til brug for registersamkøring.

Datatilsynet er også i tvivl om, hvorvidt der med "adgang" skal forstås en direkte elektronisk adgang til gensidig søgning og/eller opslag i de pågældende myndigheders systemer (terminaladgang).

Endelig står det ikke Datatilsynet klart, om den beskrevne situation vil være omfattet af forvaltningslovens § 29. Persondataloven regulerer således ikke spørgsmålet om indhentning af oplysninger af rent privat karakter i ansøgningssager. Reglerne herom findes i forvaltningslovens § 29.

Datatilsynet finder således, at der er behov for præcisering af denne bestemmelse med tilhørende bemærkninger.

I høringssvarets afsnit 4.1. om § 9 ønsker Datatilsynet ligeledes præciseret i lovforslaget, hvordan adgangen til oplysninger, der skal udveksles, vil foregå samt en nærmere beskrivelse af forholdet til persondataloven og EU's persondatadirektiv.

Kommentar:

Der er foretaget en præcisering af afsnit 2.8.1.2. i lovforslaget, således at det nu fremgår mere tydeligt, at afsnittet handler om tilbagebetalingssager, det vil sige om bestemmelserne i §§ 9-11 og ikke om forslaget til § 8. Det er ligeledes gjort mere tydeligt i lovbemærkningerne, hvad formålet med forslaget til § 8 er, således at det ikke kan misforstås, at forslagene til §§ 8-11 også indeholder et nødvendighedskriterium.

Det er præciseret i lovforslagets § 8, i hvilke tilfælde der bliver tale om direkte opslag i fælles data. Det præciseres desuden, at bestemmelsen ikke i sig selv giver hjemmel til kontrol. Nødvendigheden af at få denne adgang til oplysninger er ligeledes beskrevet tydeligere, ligesom der er redegjort for, at der ikke vil ske en fravigelse af forvaltningslovens § 29. Forholdet til forvaltningsloven er ligeledes beskrevet i lovforslagets bemærkninger til §§ 6-9 og 11.

I bemærkningerne til § 9 er det præciseret, at persondatalovens og EU's persondatadirektiv forudsættes overholdt, og at der ikke vil være terminaladgang til et fælles sæt af data i tilbagebetalingsager.

Det er desuden præciseret, at §§ 8-11 ikke giver adgang til registersamkøring.

5.2.6. Datatilsynet anfører i høringssvarets afsnit 4.2., at det bør fremgå, hvilke overvejelser der ligger bag den foreslåede opdeling af dataansvaret.

Kommentar:

Det er nu uddybet i lovforslagets bemærkninger i afsnit 2.9., at placeringen af dataansvaret skyldes, at kommunen får pligt til at hjælpe Udbetaling Danmark med at oplyse sager om tilbagebetaling, og i den forbindelse selv har myndighedsansvaret for sagsoplysningen. Det har betydning for en række andre forhold, for eksempel klage, revision m.v. Kommunen handler ikke på Udbetaling Danmarks vegne ved sagsoplysningen, og det er ikke Udbetaling Danmark, der er ansvarlig for at påse, om kommunen holder sig inden for lovens rammer, eller bestemmer hvordan sagsoplysningen konkret skal foregå.

5.2.7. Datatilsynet anfører i høringssvarets afsnit 4.3. til lovforslagets § 11, at der savnes en begrundelse for, at det er nødvendigt at kunne udveksle oplysninger om ægtefæller, samlevende og husstandsmedlemmer, og stiller spørgsmål ved, hvorfor kommunerne og Udbetaling Danmark skal kunne se oplysninger om borgere, der tidligere har modtaget hjælp.

Kommentar:

Baggrunden for, at det er nødvendigt at udveksle oplysninger om ægtefæller m.v., er nu blevet beskrevet nærmere i lovforslagets afsnit 2.8.1.2. samt bemærkningerne til §§ 9-11. Udvidelsen vedrører alene §§ 9-11 om kontrolsamarbejdet mellem Udbetaling Danmark og kommunerne, og er begrundet i, at videregivelse af oplysninger om disse personer er nødvendigt for kontrolarbejdet, hvis udmåling af en ydelse sker på baggrund af denne personkreds indtægtsgrundlag mv. En oplysning om, at en person eller en persons ægtefælle eller samlever har uoplyste indtægter, har for eksempel betydning for beregning af pension. Ligeledes har en oplysning om, at en person eller en persons ægtefælle, samlever eller et husstandsmedlem har uoplyste indtægter, betydning for beregning af boligstøtte.

I andre tilfælde skal udveksling af oplysninger ske efter betingelserne i persondataloven.

Det fremgår herudover som noget nyt af lovbemærkningerne til § 11, at der kun i særlige tilfælde vil være behov for at udveksle oplysninger om ægtefælle, samlever eller andre husstandsmedlemmer mellem kommunen og udbetaling Danmark. Forslaget medfører ikke en udvidet adgang til, at kommunerne og Udbetaling Danmark kan indhente oplysninger efter retssikkerhedslovens § 11 a, stk. 1, uden samtykke om ægtefæller, samlevende eller andre husstandsmedlemmer.

Adgangen til at gennemføre kontrol af borgere, der tidligere har modtaget hjælp, er begrundet i, at der fortsat kan rejses krav om tilbagebetaling, selv om ydelsen ikke længere modtages. Der vil kun blive videregivet oplysninger, der er nødvendige for kontrolsamarbejdet. Der henvises til lovforslagets afsnit 2.8.1.2. og bemærkninger til § 11.

5.2.8. I høringssvarets afsnit 4.4. om § 12 beder Datatilsynet om en række præciseringer og ønsker oplyst, om der vil blive sammenkørt personfølsomme oplysninger. Datatilsynet forudsætter herudover, at persondatalovens § 29, som beskrevet i lovforslaget, vil blive overholdt.

Kommentar:

Ordlyden af § 12 er blevet præciseret. Det fremgår nu af bestemmelsen, at der kun kan indhentes almindelige personoplysninger til brug for registersamkøringen i kontroløjemed i Udbetaling Danmark. Udbetaling Danmark vil kunne samkøre de indhentede oplysninger med oplysninger om rent private forhold fra egne registre og it-systemer. Herudover vil Udbetaling Danmark altid kunne hente oplysninger fra egne registre. Udbetaling Danmark vil for eksempel kunne registersamkøre oplysninger om personer, der modtager ydelser, jf. lovforslagets § 1, uanset om oplysningen om den type ydelse, som personen modtager, er en oplysning, der skal betragtes som en oplysning om rent private forhold. For eksempel vil Udbetaling Danmark altid kunne foretage registersamkøring vedrørende personer, der modtager førtidspension med oplysninger fra CPR og BBR m.v. Registersamkøring i Udbetaling Danmark vil også kunne medføre, at der derved opstår nye oplysninger, der har karakter af oplysninger om rent private forhold.

Det er herudover præciseret i lovbemærkningerne til § 12, at det vil være Udbetaling Danmark, der skal sørge for, at persondatalovens § 29 vil blive overholdt i forbindelse med eventuelle registersamkøringer.

5.2.9. I afsnit 4.5. i høringssvarets opfordrer Datatilsynet til, at der foretages en såkaldt privatlivsimplicationsanalyse (PIA).

Kommentar:

Der har løbende i projektet været fokus på hensynet til privatlivets beskyttelse. Der er for eksempel i forbindelse med lovgivningsarbejdet i samarbejde med blandt andet kommunale eksperter foretaget en meget grundig analyse af, hvilke oplysninger det vil være nødvendigt at videregive m.v. Det skal bemærkes, at der som udgangspunkt ikke bliver udviklet nyt it til understøttelse af sagsbehandlingen i Udbetaling Danmark, men der vil ske en række ændringer i eksisterende it-systemer. Ændringerne består primært i at opdele de eksisterende systemer mellem kommunerne og Udbetaling Danmark, således at de to myndigheder kun får adgang til data på egne sagsområder. Herudover vil der være terminaladgang til fælles oplysninger om, hvilke kontante ydelser og økonomiske tilskud borgeren modtager fra kommunen og Udbetaling Danmark samt adgang til fælles data til brug for administration af pensionsområdet.

Alle persondatalovens regler om databehandling, herunder om datasikkerhed vil blive overholdt, ligesom der vil blive taget de fornødne uddannelsesmæssige tiltag. Udbetaling Danmarks it-systemer vil blive konkurrenceudsat i 2014. I den forbindelse vil der også blive taget hensyn til, at systemerne opfylder kravene til it-sikkerhed, ligesom de øvrige anbefalinger fra "Den tværoffentlige arbejdsgruppe vedrørende privacy" fra april 2010 vil blive inddraget i projektet.

5.2.10. Datatilsynet henstiller i høringssvarets afsnit 5 om statistiske oplysninger til, at det præciseres, om Social- og Integrationsministeriet kun kan indhente oplysninger på aggregeret niveau.

Kommentar:

Det er præciseret i lovforslaget, at der kan indhentes oplysninger på individniveau, og at oplysningerne ikke kan bruges til sagsbehandling i Social - og Integrationsministeriet. Der henvises til bemærkninger til lovforslagets § 29.

5.2.11. Datatilsynet påpeger i høringssvarets afsnit 6, at den generelle beskrivelse i lovforslagene af persondataloven ikke er helt korrekt.

Kommentar:

Teksten er blevet rettet til. Der er tale om mindre rettelser, der ikke har betydning for udformningen af de foreslåede bestemmelser.

6. Mere ensartet sagsbehandling

FTF mener, at det er positivt, at der sker en større ensartethed og kvalitet i sagsbehandlingen.

Kommentar:

Implementeringsorganisationen for Udbetaling Danmark har i et mindre antal udvalgte kommuner foretaget en pilotafprøvning af en række nye arbejdsinstrukser for sagsbehandlingen, der er udviklet til medarbejderne i Udbetaling Danmark, som viser, at der er konstateret visse forskelle i sagsbehandlingen på nogle af de myndighedsområder, der foreslås varetaget af Udbetaling Danmark. Der er således forskelle i håndtering af sagerne kommunerne imellem, men også mellem de enkelte sagsbehandlere inden for samme kommune. En af fordelene ved etablering af Udbetaling Danmark vil netop være, at borgerne vil opleve en mere ensartet sagsbehandling baseret på de samme kvalitetsstandarder og instrukser for sagsbehandlingen, for eksempel i forhold til opgørelse af indtægter og håndtering af advis'er (elektroniske meddelelser).

B) Resumé og kommentarer vedrørende forslag til L 87, lov om ændring af forskellige love som følge af etableringen af Udbetaling Danmark og om ophævelse af lov om ændring af regler for statens udbetaling af refusion af kommunernes udgifter i henhold til den sociale pensions- og bistandslovgivning m.v. (Fordeling af myndighedsansvaret mellem kommunerne og Udbetaling Danmark m.v.)

7. Spørgsmål til hensigtsmæssigt opgavesplit

7.1. Borgerens oplysningspligt til to myndigheder

Ældresagen ønsker, at borgeren så vidt muligt kun skal give besked om ændringer, der har betydning for udbetaling af ydelser fra kommunen og Udbetaling Danmark, til én myndighed. **Ældresagen** er enige i opgavesplittet, men mener, det bliver en pædagogisk udfordring, at der nu sendes to udbetalingskrav, hvis borgeren modtager ydelser fra både kommunen og Udbetaling Danmark.

Borgerservice Danmark mener, at opgavedelingen mellem kommunerne og Udbetaling Danmark ikke er logisk for borgerne, og at der vil ske mange viderehenvisninger mellem de to myndigheder.

Kommentar:

Konsekvensen ved at give Udbetaling Danmark status som en selvstændig myndighed medfører, at kommunen og Udbetaling Danmark skal anses for at være to forskellige juridiske enheder, der har myndighedsansvaret for hver deres ydelsesområder. Det vurderes derfor at være mest logisk og entydigt, hvis borgeren som udgangspunkt giver besked til den kompetente myndighed.

Hertil kommuner, at en ordning, hvor borgeren kun giver besked til én myndighed forudsætter, at der vil skulle være en myndighed, som modtager oplysninger, som ikke er nødvendige for myndighedens egen myndighedsudøvelse, men alene bliver modtaget med henblik på videresendelse til rette myndighed. Dette forudsætter et organisatorisk set-up, der kan håndtere dette eller et it-system, der kan håndtere disse mange videresendelser. Af hensyn til sikker drift, indgår en sådan ordning ikke i lovforslaget. Der vil blive arbejdet videre med denne problematik i forbindelse med den kommende proces om regel- og procedure forenklinger.

Der vil fremover blive lagt vægt på, at både kommunerne og Udbetaling Danmark i deres kommunikation med borgerne gør opmærksom på, hvem afgørelsen er blevet sendt fra, spørgsmål om klagevejledning m.v., og at begge myndigheder – særligt i forbindelse med myndighedsovergangen – er opmærksomme på den almindelige pligt til at videresende oplysninger til den rette myndighed, hvis de er sendt til en forkert modtager.

7.2. Social pension

Ældresagen og **SAND** er enige i den foreslåede opgavefordeling mellem kommuner og Udbetaling Danmark.

Borgerservice mener, at det er ulogisk, at eksempelvis folkepension efter forslaget udbetales af Udbetaling Danmark, mens helbredstillæg, der er et tillæg til pensionen, foreslås udbetalt af kommunen.

Kommentar:

Helbredstillæg kan ydes som et almindeligt helbredstillæg og som et udvidet helbredstillæg. Det almindelige helbredstillæg ydes til betaling af pensionistens egne udgifter til ydelser, som regionsrådet yder tilskud til efter visse bestemmelser i sundhedsloven. Afgørelsen om ret til almindeligt helbredstillæg træffes således som udgangspunkt efter objektive kriterier. Det udvidede helbredstillæg ydes til betaling af pensionistens egne udgifter til tandproteser, briller og fodbehandling, hvis kommunen vurderer, at udgiften er nødvendig. Det udvidede helbredstillæg træffes således efter en konkret vurdering og skal ses i sammenhæng med reglerne om personligt tillæg, som også foreslås placeret i kommunerne.

De overordnede principper for opgavefordelingen mellem Udbetaling Danmark og kommunerne kunne tale for, at Udbetaling Danmark skulle træffe afgørelser i sager om almindeligt helbredstillæg og kommunen i sager om udvidet helbredstillæg. Det er dog vurderet, at der er en sådan sammenhæng mellem det almindelige helbredstillæg og det udvidede helbredstillæg, at det er mest praktisk, at kommunen som konsekvens af, at den har alle myndighedsopgaver om det udvidede helbredstillæg, også har myndighedsopgaverne vedrørende det almindelige helbredstillæg. Det vil desuden sikre, at en borger, der søger om helbredstillæg, automatisk ud fra samme ansøgning kan få kommunens vurdering af retten til både almindeligt og udvidet helbredstillæg. Det ville derimod ikke være rimeligt at samle opgaverne vedr. helbredstillæg i Udbetaling Danmark, der ikke har et sådant kendskab og nærhed til borgerne, som må anses nødvendigt for at træffe konkrete afgørelser om det udvidede helbredstillæg.

7. 3. Boligstøtte

Ældre Sagen har tilsluttet sig det foreslåede opgavesplit vedrørende boligstøtte. Ældresagen mener dog, at det kan give problemer, at lån til beboerindskud fortsat administreres af kommunerne.

HK Kommunal finder det uheldigt, at det både er kommunerne og Udbetaling Danmark, som skal træffe afgørelse efter § 15 i boligstøtteloven i forhold til, om husstandsindkomsten overstiger halvdelen af huslejen.

Kommentar:

For så vidt angår boligstøtte, er baggrunden for at beboerindskudslån fortsat administreres af kommunerne nu præciseret i de almindelige bemærkninger i lovforslagets afsnit 2.1.2. Baggrunden for, at § 15 i boligstøtteloven indgår i både kommunernes og Udbetaling Danmarks afgørelser, skyldes princippet om, at det skal være entydigt, hvem der har myndighedskompetence på sagsområderne. Det betyder, at kommunen og Udbetaling Danmark på hvert sit område træffer selvstændige afgørelser, der kan påklages selvstændigt.

8. Træk i pension for kommunale serviceydelser - frivillige administrationsaftaler

KL har anført, at den modregningsopgave, som fagforvaltningerne foretager i dag, så pensionisten derved betaler sine servicepakker før udbetaling af ydelsen, bliver mere manuel for kommunerne, når Udbetaling Danmark overtager udbetalingsopgaven på pensionsområdet, og dermed mere besværlig for borgere med særlige behov.

Rådet for Socialt Udsatte spørger, om borgeren fremover vil kunne indgå et fuldmagtsforhold, således at borgeren overgiver administrationen af pension, boligstøtte m.v. til en tredjepart (for eksempel til væresteder og andre botilbud).

Kommentar:

Det er fastsat i lovforslaget, hvornår der kan ske modregning af ydelser mellem kommunerne og Udbetaling Danmark. Det fremgår herudover af lovforslaget, at kommunerne også fremover på pensionsområdet kan indgå frivillige administrationsaftaler med borgere, der ønsker det.

Det har oprindeligt været hensigten, at de borgere, der ønsker at kommunen trækker for servicebetaling i kommunale ydelser, kan tilmelde sig en PBS-løsning. Der er således ikke i lovforslaget givet hjemmel til, at kommunerne kan indføre en ordning, hvor kommunen får mulighed for at foretage modregning for servicebetaling i en borgers krav på udbetaling af ydelser, der hører under Udbetaling Danmarks myndighedsområde.

Projektorganisationen vil i det videre arbejde se på mulighederne for en løsningsmodel, der kan tilgodese kommunernes ønske om en nemmere administration vedrørende servicepakker og lignende, hvis det ud fra en samlet vurdering af de juridiske, administrative og økonomiske konsekvenser findes hensigtsmæssigt.

Som nævnt ovenfor er det forudsat i lovforslaget, at kommunerne også fremover på pensionsområdet kan indgå frivillige administrationsaftaler med borgere, der ønsker det. Det er mest hensigtsmæssigt ud fra en helhedsbetragtning, at det er kommunerne, der indgår sådanne administrationsaftaler, og at betalingen af borgerens ydelser fra Udbetaling Danmark sendes til kommunen og ikke direkte til det enkelte værested eller botilbud. En kommune kan dog fortsat overlade den daglige administration til et bosted eller værested i overensstemmelse med en eventuel fuldmagt.

9. Klagestruktur m.v.

LO og **HK Kommunal** undrer sig over, at der foreslås en anden klagestruktur for Udbetaling Danmark end den, der gælder i dag for kommunerne. **SAND** og **Statsforvaltningsdirektørerne** mener, at borgerens mulighed for at få efterprøvet sin sag i ankesystemet begrænses i de sager, som henlægges til Udbetaling Danmark. **Ældremobiliseringen** mener derimod, at borgerens retssikkerhed er tilgodeset ved indførelsen af én klageinstans med kun 5 udbetalingscentre og den koordinering, der er lagt op til.

Ankestyrelsen har sendt en række tekniske bemærkninger til L 87, til lov om ændring af forskellige love som følge af etableringen af Udbetaling Danmark og om ophævelse af lov om ændring af regler for statens udbetaling af refusion af kommunernes udgifter i henhold til den sociale pensions- og bistandslovgivning m.v. (Fordeling af myndighedsansvaret mellem kommunerne og Udbetaling Danmark m.v.)

Ankestyrelsen har også påpeget behovet for en lovhjemmel til, at Ankestyrelsen som klageinstans kan få mulighed for at træffe formandsafgørelser i sager, hvor der ikke er tvivl om resultatet, svarende til den hjemmel, som de sociale nævn har efter gældende regler som nuværende 1. klageinstans.

Kommentar:

Det fremgår af afsnit 2.3. i lovbemærkningerne, at der fremover ikke vil være behov for praksiskoordinering på de sagsområder, der overgår til Udbetaling Danmark. Ligebehandling af sagerne i Udbetaling Danmark vil blive sikret gennem intern kontrol og den direkte klageadgang til Ankestyrelsen. På det kommunale område vil der fortsat være behov for praksiskoordinering mellem de mange enheder, som regionalt varetages af de sociale nævn.

Desuden bemærkes det, at afgørelser på en række lovgivningsområder, for eksempel afgørelser efter arbejdsskadesikringsloven, hvor afgørelsen træffes af en enkelt myndighed, kun kan indbringes for Ankestyrelsen som første og eneste administrative klageinstans.

Ankestyrelsens tekniske bemærkninger er blevet indarbejdet i lovforslaget. Således er der for eksempel foretaget præciseringer i de specielle bemærkninger til § 1, nr. 37 og 38, § 1, nr. 40, og til § 2, nr. 24 og 25, og § 2, nr. 31, vedrørende Udbetaling Danmarks afgørelser om størrelsen af den personlige tillægsprocent, den likvide formue og klageadgang i forbindelse hermed. Desuden er forslagens § 25 og de specielle bemærkninger hertil blevet præciseret.

Endelig er der i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område skabt hjemmel til, at Ankestyrelsen som 1. klageinstans for Udbetaling Danmarks afgørelser de sociale nævn muligheder for at træffe afgørelser på denne måde i de nævnte situationer.

10. Detaljeret gennemgang af Datatilsynets hørings svar til ændring af ydelseslovene

10.1. I Datatilsynets hørings svar til forslag til L 87, forslag til lov om ændring af forskellige love som følge af etableringen af Udbetaling Danmark og om ophævelse af lov om ændring af regler for statens udbetaling af refusion af kommunernes udgifter i henhold til den sociale pensions- og bistandslovgivning m.v. (Fordeling af myndighedsansvaret mellem kommunerne og Udbetaling Danmark m.v.) henstiller i hørings svarets afsnit 1.1. til, at Social- og Indenrigsministeriet vurderer de påtænkte bestemmelser i forslaget til L 86, lov om sagsbehandling og administration i Udbetaling Danmark (Udbetaling Danmark-loven) i forhold til databeskyttelsesdirektivets artikler 7 og 8.

Det bemærkes, at forslag til L 87, lov om ændring af forskellige love som følge af etableringen af Udbetaling Danmark og om ophævelse af lov om ændring af regler for statens udbetaling af refusion af kommunernes udgifter i henhold til den sociale pensions- og bistandslovgivning m.v. (Fordeling af myndighedsansvar mellem kommunerne og Udbetaling Danmark m.v.) er sendt til Datatilsynet igen den 7. februar 2012.

Kommentar:

Det er nu præciseret i lovforslagets afsnit 2.4., at udveksling af oplysninger mellem en kommune og Udbetaling Danmark til brug for varetagelsen af de myndighedsopgaver, som er pålagt de to myndigheder ved lov, herunder for at kunne fastslå et retskrav efter lovgivningen, i alle tilfælde sker inden for rammerne af EU's persondatadirektiv og reglerne i persondataloven i øvrigt - også i de tilfælde, hvor persondatalovens § 8, stk. 3, fraviges. Denne forudsætning gælder også i forhold til bestemmelser om udveksling af oplysninger i særlovgivningen. Der vil således ikke frit kunne udveksles oplysninger mellem en kommune og Udbetaling Danmark. Der henvises også til afsnit 5.1. i dette notat.

10.2. I afsnit 1.2., 1.3., 1.4., 1.5. og 1.6. i høringssvaret anbefaler Datatilsynet, at det præciseres i bemærkninger til forslaget § 1, nr. 3, § 1, nr. 13, § 2, nr. 11, § 3, nr. 8, og § 7, nr. 3, hvorfor de videregivelser, der ønskes skaffet hjemmel til er nødvendige, og om databehandlingen skal ske inden for rammerne af EU's persondatadirektiv.

Kommentar:

Det er præciseret i lovbemærkningerne, at videregivelse af oplysninger og anden databehandling i alle tilfælde kun kan ske, når det er nødvendigt af hensyn til kommunernes og Udbetaling Danmarks myndighedsudøvelse med henblik på at kunne fastsætte et retskrav.

Der henvises til de afsnit 2.4. samt de specielle bemærkninger til § 1, nr. 15, nr. 25, nr. 28-30, nr. 31, nr. 32 og 33 samt nr. 40 og § 2, nr. 11, nr. 12, nr. 15-17, nr. 18, nr. 19 og 20 samt nr. 31. Der henvises herudover til bemærkningerne til § 3, nr. 9 og § 7, nr. 4. Det skal bemærkes, at der er flyttet om på numrene i det fremsatte forslag i forhold til høringsudgaven.

Der henvises i øvrigt til den nye bestemmelse i § 20, om Udbetaling Danmarks indberetningspligt til Beskæftigelsesministeriets del af Udlændingesservice. Forslaget en ny konsekvensrettelse som følge af etableringen af Udbetaling Danmark. Efter forslaget til denne bestemmelse vil der ligeledes i alle tilfælde kun ske videregivelse af oplysninger, når det er nødvendigt af hensyn til udlændingemyndighedernes myndighedsudøvelse med henblik på at kunne fastsætte et retskrav.

En række af videregivelsesbestemmelserne i udkastet til lovforslaget er blevet slettet i § 1 om lov om social pension samt § 2 om lov om højeste, mellemste,

forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., blandt andet som følge af den nye hjemmel, der giver terminaladgang til et register til brug for administration af pensionslovgivningen efter forslag til lov Udbetaling Danmark (Udbetaling Danmark-loven) Der henvises til afsnit 2.7.2.3. i forslag til lov om Udbetaling Danmark (Udbetaling Danmark-loven) samt de specielle bemærkninger til § 8 i forslag til lov om Udbetaling Danmark.

10.3. I afsnit 2 i høringssvaret anbefaler Datatilsynet, at det præciseres, hvem der bliver dataansvarlig i forhold til børne- og ungeydelsen, som fremover skal administreres af Udbetaling Danmark.

Kommentar:

Det er præciseret, at det er Udbetaling Danmark, der får dataansvaret ved behandling af data til brug for administration af lov om en børne- og ungeydelse. Der henvises til lovforslagets afsnit 2.1.7.2.

10.4. I afsnit 3 i høringssvaret lægger Datatilsynet til grund, at der i forslaget til § 1, nr. 48, og § 2, nr. 43, ikke er tilsigtet en fravigelse af de sikkerhedskrav, som følger af persondatalovens § 41 og sikkerhedsbekendtgørelsen.

Kommentar:

Det er tydeliggjort i lovbemærkningerne, at de til enhver tid gældende sikkerhedskrav skal overholdes. Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 44 (tidligere nr. 38) og § 2, nr. 36 (tidligere nr.43).

10.5. I afsnit 4 om overgangsreglerne vedr. arkiv henviser Datatilsynet til, at der ikke er taget stilling til forholdet til arkivlovens § 24 og § 32, og hvilken rolle Datatilsynet får i forbindelse med udlevering af arkivalier.

Kommentar:

Det er præciseret i lovbemærkningerne til § 27, at bestemmelsen ikke regulerer fordelingen af arkivalier, der er sendt til offentligt arkiv. Som følge heraf skal udlevering af arkivalier fra kommunen ikke ske i medfør af arkivlovens §§ 32 og 34. Forslaget til § 27 vil således ikke medføre, at Datatilsynet skal give samtykke til udleveringen af arkivalier.

10.6. Datatilsynet anbefaler i høringssvarets afsnit 5, at Social- og Integrationsministeriet ved udmøntningen af bemyndigelsesbestemmelserne i lovforslagets § 4, nr. 15, og § 13, nr. 15 (tidligere § 11, nr. 15) forholder sig til persondatalovens bestemmelser, herunder de grundlæggende databeskyttelsesprincipper i lovens § 5 om saglighed og proportionalitet.

Kommentar:

Det er præciseret i lovbemærkningerne til § 4, nr. 15 og § 13, nr. 9 (tidligere § 13, nr. 15), at bestemmelserne vil blive udmøntet i overensstemmelse med reglerne i persondataloven og EU's persondatadirektiv.

11. Diverse

11.1. Børnetilskud

HK Kommunal og **LO** finder beskrivelsen af gældende praksis, når kommunerne træffer afgørelse om, at børnetilskud ydes til andre end moderen, uklar.

Kommentar:

Beskrivelsen i de specielle bemærkninger til § 9, nr. 11, er omformuleret, så den alene forholder sig til den procedure, der skal følges efter lovtæksten.

11.2. Barseldagpenge

HK Kommunal og **LO** finder det uklart, hvordan Udbetaling Danmark/kommunerne sikrer sig, at der er daglig kontakt mellem orlovshaveren og barnet.

Desuden spørger **HK Kommunal** og **LO** til, hvordan en erklæring fra arbejdsgiver om, at der ikke kan anvises andet arbejde til en gravid, der af beskyttelseshensyn har ret til fravær før 4 uger før forventet fødsel, skal indhentes.

Kommentar:

Forslaget til bestemmelsen om daglig kontakt med orlovshaveren er udgået af lovtekniske årsager.

Det vil blive undersøgt, hvad der er den mest hensigtsmæssige løsning ved anvendelse af den digitale indberetningsløsning for syge- og barseldagpenge. De nærmere regler vil blive fastsat i en bekendtgørelse før lovændringen træder i kraft. Der henvises til lovforslagets § 14, nr. 8.

11.3. Tidspunkt for overgang af pension og boligstøtte

Ældresagen og **Borgerservice Danmark** mener, at pensionsager først skal overgå til Udbetaling Danmark 2 måneder senere end den 1. februar 2013, da der omkring februar vil komme mange spørgsmål som følge af den årlige omberegning.

Kommentar:

Som følge af høringssvarene er spørgsmålet blevet drøftet i implementeringsorganisationen for projektet, som på baggrund af drøftelser med en række kommuner har anbefalet, at pensionsområdet først overgår til Udbetaling Danmark fra den 1. marts 2013. På denne måde tages der højde for, at januar og februar er de måneder, hvor antallet af sager og borgerhenvendelser er størst – og derfor er det tidspunkt, hvor medarbejderne har det største arbejdspress. I lovforslaget er der taget højde for denne anbefaling.

11.4. Opbevaring af arkivalier

Borgerservice Danmark mener, at den foreslåede model for fordeling af arkivalier i sager, hvor myndighedsområdet overgår til Udbetaling Danmark er uhenigtsmæssig, idet modellen indebærer, at gamle sager skal opbevares på arkiv i kommunerne og findes frem, når Udbetaling Danmark har behov for sagerne.

Kommentar:

Det foreslås, at kommunalbestyrelsen får ansvaret for at opbevare og drage omsorg for varetagelsen af de arkivmæssige hensyn for langt hovedparten af de sager, som Udbetaling Danmark overtager myndighedsansvaret for. Dette vil sikre, at kommunerne fortsat får adgang til en række oplysninger i sager, der også indeholder afgørelser på kommunens myndighedsområde, og som kommunerne derfor fortsat bør have en let og smidig adgang til.

Den valgte arkivløsning er aftalt med KL og vurderes at være den mest hensigtsmæssige løsning. Med modellen sikres det, at kommunerne i forbindelse med overgang af myndighedsansvaret ikke skal gennemgå og opdele samtlige sager, som ofte findes i samlesager, der indeholder flere ydelsesområder. Den valgte model løser herudover den opbevaringsmæssige udfordring, det vil være, hvis Udbetaling Danmark skulle overtage store mængder sager, som Udbetaling Danmark får myndighedsansvaret for. Bestyrelsen for Udbetaling Danmark kan udfase kommunens arkivforpligtelse overfor Udbetaling Danmark fra 2018. Løsningen vurderes således at være den mest økonomisk fordelagtige for kommunerne samlet set.

11.5. Evaluering

Ældremobiliseringen anfører, at etableringen af Udbetaling Danmark utvivlsomt vil skabe nogle problemer for såvel borgeren, som for kommunerne og Udbetaling Danmark, og foreslår at der indarbejdes en revisionsbestemmelse i loven.

Kommentar:

Som det fremgår af forslag til L 87, til lov om ændring af forskellige love som følge af etableringen af Udbetaling Danmark og om ophævelse af lov om ændring af regler for statens udbetaling af refusion af kommunernes udgifter i henhold til den sociale pensions- og bistandslovgivning m.v. (Fordeling af myndighedsansvaret mellem kommunerne og Udbetaling Danmark m.v.), indeholder lovforslaget af hensyn til sikker idriftsættelse meget få forslag til ændringer i de materielle regler. Det fremgår af de almindelige bemærkninger til lovforslaget, at der fremadrettet vil blive igangsat proces, hvor der ses på regel- og procedureforenklinger i forhold til Udbetaling Danmark og kommunernes sagsområder og samarbejdet mellem myndighederne. Der vil i den forbindelse blive taget hånd om eventuelle uhensigtsmæssigheder for såvel borgere som kommuner og Udbetaling Danmark.